

โครงการเสริมสร้างความสามารถในการรับมือและปรับตัว ต่อการเกิดอุทกภัยเมืองขนาดใหญ่ในระยะยาว

ภายใต้โครงการเครือข่ายเมืองในเอเชียเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
Asian Cities Climate Change Resilience Network - ACCCRN

www.hatyaicityclimate.org

www.thaicity-climate.org

www.acccrn.org

www.facebook.com/ACCCRNTHAILAND

รู้จัก ACCCRN

โครงการเครือข่ายเมืองในเอเชียเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Asian Cities Climate Change Resilience Network - ACCCRN) ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ (The Rockefeller Foundation) โดยมุ่งส่งเสริมให้ 10 เมืองนำร่องจาก 4 ประเทศ ในภูมิภาคเอเชีย คือ ไทย เวียดนาม อินโดนีเซีย และอินเดีย มีศักยภาพและความพร้อมเพื่อเตรียมรับมือกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยประสานงานกันเป็นเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคีต่างๆ ระดับท้องถิ่น ในการพัฒนายุทธศาสตร์และมาตรการต่างๆ เพื่อเตรียมรับมือและจัดการกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อเมืองและประชากรที่มีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบ

โครงการ ACCCRN - ประเทศไทย ดำเนินงานโดยมูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย โดยมี **เมืองหาดใหญ่และเชียงใหม่** เป็นเมืองนำร่องสำหรับ **เมืองหาดใหญ่** จากการดำเนินงานที่ผ่านมา เมืองได้มีการพัฒนาศักยภาพ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ต่อเรื่องของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และมีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์ว่าด้วยผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเมืองหาดใหญ่ พร้อมกับการดำเนินโครงการนำร่องและโครงการอื่นๆ ที่มีความเหมาะสมกับประเด็นยุทธศาสตร์ และบริบทของเมืองมาอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

โครงการเครือข่ายบริหารจัดการอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา โครงการนำร่องเมืองหาดใหญ่ ซึ่งผลจากการดำเนินกิจกรรมทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือ เช่น www.hatyaicityclimate.org เว็บไซต์ติดตามสถานการณ์และเฝ้าระวังระดับน้ำเพื่อสามารถเตรียมรับมืออุทกภัยด้วยตนเอง และเครือข่าย **“บ้านที่เสี่ยง”** ที่เป็นผลลัพธ์จากการมีส่วนร่วมของชุมชนซึ่งนับว่าประสบความสำเร็จมาก ทำให้ชาวหาดใหญ่มีศักยภาพและความพร้อมในการรับมือกับอุทกภัยมากขึ้น

โครงการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตและผังชุมชนเพื่อการรับมือและปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของชุมชนในพื้นที่เมืองหาดใหญ่ โครงการฯ ที่เกิดขึ้นจากการขยายผลความสำเร็จของโครงการนำร่องฯ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาาระบบสาธารณสุขมูลฐาน และการจัดทำผังชุมชนเพื่อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสม รวมถึงปรับปรุงนโยบายสาธารณะด้านชีวิตความเป็นอยู่ ของประชาชนในพื้นที่เมืองหาดใหญ่ โดยมีหลักการที่ว่าเมื่อมีคุณภาพชีวิตที่ดีแล้ว ศักยภาพในการปรับตัวและรับมือจะเพิ่มขึ้น

โครงการเสริมสร้างความสามารถในการรับมือและปรับตัวต่อการเกิดอุทกภัยเมืองหาดใหญ่ในระยะยาว มุ่งพัฒนาศักยภาพเมืองหาดใหญ่ให้เป็นเมือง ที่มีความสามารถในการรับมือกับอุทกภัยและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระยะยาว ซึ่งมีระยะเวลาการดำเนินโครงการฯ 2 ปี (ธันวาคม 2555 ถึง พฤศจิกายน 2557)

ความเป็นมา

หาดใหญ่ นับเป็นเมืองศูนย์กลางความเจริญของภาคใต้ ด้วยเหตุที่เป็นศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจและคมนาคม และเป็นประตูสู่ประเทศเพื่อนบ้าน คือ *มาเลเซียและสิงคโปร์* ทำให้เมืองหาดใหญ่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว เมืองหาดใหญ่ตั้งอยู่ในลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา มีลักษณะพื้นที่เป็นแอ่งกระทะ จึงเกิดน้ำท่วมอยู่เป็นประจำ เมื่อมีฝนตกหนักรอบพื้นที่เมือง

การจะลดผลกระทบจากอุทกภัยอย่างแท้จริง จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานในระดับลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภาเพื่อรวบรวมและปรับปรุงข้อมูลที่มีอยู่ รวมทั้งพัฒนาแบบจำลองที่เกี่ยวข้องกับอุทกภัยให้ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ ตลอดจนเสริมสร้างกระบวนการวางแผนในการรับมือของเทศบาล โดยเน้นเรื่องอุทกภัยเป็นหลัก ควบคู่กับการเพิ่มความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับความเสี่ยงจากการเกิดอุทกภัย

โครงการเสริมสร้างความสามารถในการรับมือและปรับตัว

ต่อการเกิดอุทกภัยเมืองหาดใหญ่ในระยะยาว

วัตถุประสงค์

เสริมสร้างกระบวนการวางแผนในการรับมือของเทศบาล โดยการเพิ่มความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กับความเสี่ยงจากการเกิดอุทกภัย และกระบวนการวางแผน ยุทธศาสตร์การรับมือที่ดีขึ้น ผ่านกลไกการประสานงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และหน่วยงานรัฐบาล ที่มีหน้าที่ในการเตือนภัย ป้องกัน และบรรเทาอุทกภัย

กิจกรรมหลัก

การเตรียมรับมือต่ออุทกภัยโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน โดยการเสริมสร้างศักยภาพด้านข้อมูลและระบบข้อมูลเพื่อรับมือภัยพิบัติชุมชน รวมทั้งจัดทำคู่มือการจัดการภัยพิบัติชุมชน

การพัฒนาแบบจำลองน้ำท่วมโดยใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (Development Flood Modeling System) โดยดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการทำ Flood Model รวมทั้งการพัฒนาแบบประเมินอุทกภัยด้วยโปรแกรม NWP-QPE/QPF

การจัดทำแบบจำลองสถานการณ์การพัฒนาเมืองและวิเคราะห์ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยนำเสนอภาพจำลองจากความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งวิเคราะห์พื้นที่รับน้ำและทางน้ำผ่าน จนนำไปสู่การนำเสนอข้อบังคับในการพัฒนาเมือง

การเสริมสร้างศักยภาพของ **“ศูนย์เรียนรู้เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเมืองหาดใหญ่”** ในด้านการประสานงาน ขยายเครือข่ายทางวิชาการ และเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการรับมือกับอุทกภัยแบบครบวงจร

การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายและผลักดันเข้าสู่การพิจารณาผังเมืองรวมหาดใหญ่ ร่วมกับการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์สถานการณ์นโยบาย (Policy Analysis) ในปัจจุบันของพื้นที่

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1 มีการบูรณาการและการเชื่อมโยงแผนในระดับพื้นที่ โดยเชื่อมโยงแผนชุมชนเข้ากับแผนพัฒนาหมู่บ้าน อำเภอ ท้องถิ่น และจังหวัดเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชนได้ตรงกับความต้องการที่แท้จริง

2 มีเครือข่ายอาสาสมัครในพื้นที่ที่มีความรู้ความสามารถในการช่วยเหลือและเตือนภัย โดยประสานงานร่วมกับศูนย์ในการรับมือปัญหาน้ำท่วม

3 เมืองขนาดใหญ่สามารถดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่รองรับน้ำฝนโดยใช้มาตรการด้านกฎหมายเพื่อใช้ในการบังคับการใช้ประโยชน์ที่ดิน การวางผังเมือง

4 สามารถสนับสนุนข้อมูลให้ผู้บริหารของเมืองใช้ในกระบวนการตัดสินใจในการบริหารงานด้านอุทกภัยได้ครบถ้วนถูกต้อง และทันเหตุการณ์มากขึ้น

5 หน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญในการพัฒนาฐานข้อมูลของตนให้มีคุณภาพ มีความทันสมัย

6 การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวมถึงกลุ่มเปราะบาง ในลักษณะการบริหารจัดการอุทกภัยในรูปแบบของเครือข่าย

หน่วยงานภาคีที่ร่วมดำเนินโครงการเสริมสร้างความสามารถในการรับมือและปรับตัวต่อการเกิดอุทกภัยเมืองขนาดใหญ่ในระยะยาว

ศูนย์อุทกภัยนิคมวิชาชา
ภาคใต้ฝั่งตะวันออก

ตราประจำเทศบาล

โครงการเครือข่ายเมืองในเอเชียเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

Asian Cities Climate Change Resilience Network - ACCCRN

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

16/151 เมืองทอราณี ถ.บอนด์สตรีท ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120

โทร. (66 2) 503 3333 ต่อ 304 แฟกซ์ (66 2) 504 4826-8

<http://www.tei.or.th>

<http://www.thaicity-climate.org>

<http://www.acccrn.org>

<http://www.facebook.com/ACCCRNTHAILAND>

Recycled Paper